

Ірина Бутирська

кандидатка юридичних наук,
асистентка кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6827-9939>
Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/D-9848-2016>
i.butyrska@gmail.com

УДК 346.91

НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

АНОТАЦІЯ. Кожна судова справа має свої особливості, і вирішувати всі справи за однаковою процедурою – неефективно та нераціонально. Це зумовлює необхідність диференціації процесуальної форми. У господарському судочинстві одним із проявів такої диференціації є наказне провадження. Запроваджуючи у господарське судочинство наказне провадження, законодавець мав на меті зробити вирішення господарських спорів більш зручним і доступним. Однак понад дворічна практика застосування наказного провадження господарськими судами виявила низку проблемних питань, що не дають змогу зазначеному інституту ефективно оптимізувати витрати часу та коштів суб'єктів господарювання на захист їхніх прав та інтересів.

Метою статті є теоретичне осмислення наказного провадження у господарському судочинстві, системний аналіз практики застосування процесуальних норм, що регулюють наказне провадження у господарському судочинстві, та вироблення пропозицій щодо удосконалення вітчизняного законодавства у цій частині.

Наголошено, що наказне провадження є одним із проявів спрощення господарської процесуальної форми. Досліджено критерії, яких можна дотримуватися при спрощенні провадження, а саме: майновий критерій і безспірність вимог. Зроблено висновок, що безспірність грошової вимоги у наказному провадженні презюмується, але не є обов'язковою умовою видачі судового наказу, оскільки господарський суд, вирішуючи питання про видачу судового наказу, має у своєму розпорядженні лише докази, надані заявником.

Встановлено умови видачі судового наказу, до яких авторка відносить: 1) із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги; 2) заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності; 3) заборгованість повинна мати грошовий характер за договором; 4) сума вимоги не перевищує 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 5) презюмування безспірності грошової заборгованості; 6) заявником і боржником у наказному провадженні можуть бути виключно юридичні особи та фізичні особи – підприємці; 7) штрафні санкції не можуть бути предметом судового наказу.

Сьогодні доводиться констатувати альтернативність застосування наказного і спрощеного позовного провадження, яке може пізніше трансформуватися ще й у загальне позовне провадження. Наявність такої альтернативи у заявника затягує процес і перевантажує суддів, оскільки завдяки цьому одна й та сама справа може двічі розглядатися судом – спочатку за правилами наказного, а потім – за правилами спрощеного позовного провадження. У зв'язку з цим обґрунтовано необхідність посилити у законодавстві імперативні засади розмежування наказного, спрощеного позовного і загального позовного провадження.

Ключові слова: наказне провадження; судовий наказ; спрощене провадження; господарське судочинство; господарський процес.

Одним із головних напрямів удосконалення української правової системи є забезпечення доступу до правосуддя та підвищення ефективності судочинства. Кожна судова справа має свої особливості, і вирішувати всі справи за однаковою процедурою – неефективно й нерационально. Це зумовлює необхідність диференціації процесуальної форми. У господарському судочинстві одним із проявів такої диференціації є наказне провадження, яке було запроваджено у господарський процес України не так давно – із набуттям чинності новими редакціями процесуальних кодексів. Аналізуючи ще проект нової редакції Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), науковці та практики по-різному ставилися до такого нововведення: одні висловлювали великі надії на запровадження у господарське судочинство наказного провадження як на механізм оптимізації та спрощення процесу, другі ж критично його оцінювали. Так, В. Устименко, аналізуючи у 2017 р. перспективи запровадження у господарське судочинство України наказного провадження, зазначав:

У господарському процесі наказне провадження дасть змогу прискорити розгляд подальших справ, стягнення досить невеликих сум, які здебільшого стосуються діяльності малого та середнього бізнесу, надати імпульсу пришвидшення виробничих процесів, зменшити витрати часу на захист прав і законних інтересів осіб, які використовують такий засіб вирішення спору¹.

Н. Морщагіна ж, навпаки, оцінюючи перспективи запозичення наказного провадження із цивільного процесу, критично ставилася до перспектив запровадження цього виду провадження у господарський процес:

¹ Володимир Устименко, 'Удосконалення господарського процесу: економіко-правові аспекти' (2017) 9 Право України 29.

Водночас питання про ефективність застосування цього інституту у цивільному процесі є досить суперечливим, оскільки це провадження не виправдало себе та має здебільшого “декларативний характер”. Тому не зрозуміло, яким чином впровадження наказного провадження у господарське судочинство сприятиме його удосконаленню².

Дійсно, запроваджуючи у господарське судочинство наказне провадження, законодавець мав на меті зробити вирішення господарських спорів більш зручним і доступним як з погляду матеріальних затрат (зменшуючи ставки судового збору), так і з погляду процесу (виключаючи формалізм, скорочуючи процесуальні строки, пропускаючи окремі стадії процесу). Однак понад дворічна практика застосування наказного провадження господарськими судами виявила низку проблемних питань, що не дають змогу цьому інституту ефективно оптимізувати витрати часу та коштів суб'єктів господарювання на захист їхніх прав та інтересів. Судова практика з окресленого питання також не є однорідною, що призводить до ще більшої невизначеності у правозастосуванні.

Питання удосконалення господарського судочинства неодноразово опинялися у центрі уваги вітчизняних науковців, серед яких слід відзначити: В. Беяневича, О. Беяневич, А. Бобкову, Н. Іванюту, Л. Ніколенко, О. Подцерковного, Б. Полякова, Д. Притику, В. Резнікову, Т. Степанову, Є. Таликіна, В. Устименка, О. Фонову, В. Щербину та ін. Водночас низка питань, що виникають при здійсненні наказного провадження у господарському судочинстві, залишаються малодослідженими, що і вплинуло на вибір теми дослідження.

Метою дослідження є теоретичне осмислення наказного провадження у господарському судочинстві, системний аналіз практики застосування процесуальних норм, що регулюють наказне провадження у господарському судочинстві, та вироблення пропозицій щодо удосконалення вітчизняного законодавства у цій частині.

Коли ми говоримо про вирішення господарських спорів, то доцільним видається розроблення особливих форм розгляду незначних за розміром або безспірних грошових вимог, з уникненням зайвих формальностей, особистої явки до суду, зайвих витрат часу та коштів тощо. Втілення цих рекомендацій у життя вимагає спрощення та диференціації господарської процесуальної форми. За визначенням Є. Таликіна:

Господарська процесуальна форма – це заснована на встановлених нормах права процедура організації розумового процесу розгляду та вирі-

² Наталя Морщагіна, ‘Проект ХПК України потребує детального обговорення’ (*Юридическая практика*, 19.04.2017) <<https://pravo.ua/predsdatel-associacii-sudej-hozsu>> (дата звернення: 15.03.2020).

шення господарським судом справ, віднесених до його компетенції, спрямована на забезпечення його справедливості та своєчасності³.

Сьогодні можна говорити не лише про уніфікацію процесів (господарського, цивільного та адміністративного), а й про диференціацію кожного процесу. В. Щербина та В. Резнікова відзначають:

Отже, тенденція диференціації процесуального регулювання розглядається загалом як нормальний, природний процес розвитку процесуального законодавства, причинами якого є: а) розвиток суспільних відносин; б) необхідність утвердження додаткових гарантій права учасників відповідних відносин (зокрема, господарських) на захист своїх прав і законних інтересів, зокрема і в межах самого процесу, раціоналізація та оптимізація судового процесу. Поглиблення процесів диференціації правового регулювання є також одним із можливих шляхів удосконалення системи господарського процесуального законодавства⁴.

Із диференціацією господарської процесуальної форми тісно пов'язане її спрощення. До проявів спрощення процесуальної форми можна віднести: пропуск окремих процесуальних дій і навіть стадій; скорочення строків розгляду справи; застосування електронного судочинства; використання відеоконференції; письмове провадження; обмеження та особливості оскарження судових рішень; факультативність застосування наказного провадження і деяких видів спрощеного провадження: у справах із розміром вимог до 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (далі – ПМПЮ) – вибір між наказним і спрощеним позовним провадженням, у справах із ціною позову від 100 до 500 розмірів ПМПЮ – вибір між загальним із спрощеним позовним провадженням; зменшені ставки судового збору; видача замість судового рішення одразу судового наказу, який вже є виконавчим документом.

Спрощені процедури формуються двома шляхами: або через спрощення існуючих видів провадження (наприклад, через спрощення позовного провадження утворилося спрощене позовне провадження), або через створення нових видів провадження – наприклад, наказного. Для спрощених процедур характерним є пропуск цілих стадій господарського процесу. І спрощене позовне провадження, і наказне провадження у господарському судочинстві можна віднести до спрощених видів проваджень. Одна із принципових відмінностей між ними полягає у тому, що у спрощеному позовному провадженні справа розглядається за учас-

³ Є Таликін, 'Визначення поняття господарської процесуальної форми' (2011) 4 Форум права 727.

⁴ Валентин Щербина та Вікторія Резнікова, 'Сучасні тенденції розвитку господарського процесу України' (2017) 9 Право України 20.

тю обох сторін за наявності більш вірогідного спору про право між ними, ніж у випадках, коли справа розглядається за правилами наказного провадження.

Л. Ніколенко зазначає, що наказне провадження – це більш спрощена форма судового процесу, яка передбачає можливість особи, якій належить право вимоги про стягнення грошової заборгованості за договором, звернутися до суду із заявою про стягнення відповідної суми у швидшому порядку⁵.

Ю. Джепа пропонує власне визначення наказного провадження у господарському процесуальному праві:

<...> наказним провадженням є самостійний, особливий, спрощений вид судового провадження під час розгляду господарських справ про стягнення грошової заборгованості за договором, спрямований на швидкий та ефективний захист прав заявника, в якому суддя в установлених законом випадках за заявою особи без судового засідання і виклику сторін на підставі достатніх, допустимих і належних доказів видає судовий наказ, який є особливою формою судового рішення (водночас судовим рішенням та виконавчим документом)⁶.

Таким чином, наказне провадження є одним із проявів спрощення господарської процесуальної форми. Загалом серед критеріїв, яких можна дотримуватися при спрощенні провадження, насамперед слід відзначити майновий критерій. Це є цілком обґрунтованим, оскільки немає сенсу витратити значний час і сили учасників процесу у справах з незначною ціною позову (згідно з чинною редакцією ГПК України це справи з вимогами до 100 розмірів ПМПО і у деяких випадках із вимогами від 100 до 500 розмірів ПМПО).

Інший критерій – це безспірність. Аналізуючи зарубіжний досвід спрощення провадження, Т. Суярко поділяє провадження за безспірними вимогами на два види:

По-перше, це провадження, безспірність вимог у яких презюмується вже при подачі відповідної заяви до суду. Тобто, безспірність характеризує безпосередньо матеріально-правові вимоги, що відразу проявляється у спрощеній процедурі, яку ініціює позивач. По-друге, це провадження, безспірність яких виявляється в ході процесу і пов'язується з поведінкою

⁵ Л. Ніколенко, 'Удосконалення процесуального законодавства в умовах проведення судової реформи' в Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: III міжнародна науково-практична конференція (Технодрук 2019) 148.

⁶ Ю. Джепа, 'Поняття та особливості наказного провадження за Господарським процесуальним кодексом України' [2018] 3 (1) Науковий вісник публічного та приватного права 68.

захисту <...> Зазвичай, це пов'язується з мовчанням відповідача, ненаданням відзиву, неявкою⁷.

На перший погляд безспірність презюмується у наказному провадженні. Однак у ч. 2 ст. 12 ГПК України визначено, що наказне провадження призначене для розгляду справ за заявами про стягнення грошових сум незначного розміру, щодо яких відсутній спір або про його наявність заявнику невідомо. Останнє уточнення у вказаній нормі права “про його наявність заявнику невідомо” перекреслює необхідну умову “безспірність вимог” для видачі судового наказу, що зумовлено таким. Суд, вирішуючи питання про видачу судового наказу, має у своєму розпорядженні лише докази, надані заявником. Отже, заявник, знаючи про наявність спору, може просто не повідомити суд про наявність спору між сторонами, а суд не наділений повноваженнями з'ясовувати ці обставини. Крім того, безспірність має доводитись певними доказами (акт звірки, визнання претензії тощо), а ГПК України не містить положень щодо необхідності подання таких доказів.

Також дискусійним є питання щодо можливості видачі судового наказу за наявності доказів, які підтверджують невизнання вимог заявника (наприклад, відповідь на претензію із запереченням наявності грошової заборгованості). У такому випадку, на нашу думку, у видачі судового наказу слід відмовити через існування спору між сторонами щодо наявності грошової заборгованості.

Таким чином, вважаємо, що безспірність грошової заборгованості презюмується при видачі судового наказу, однак ГПК України не передбачає необхідності доведення такої заборгованості беззаперечними доказами.

Згідно з ч. 1 ст. 148 ГПК України:

Судовий наказ може бути видано тільки за вимогами про стягнення грошової заборгованості за договором, укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб⁸.

Із наведеної норми права незрозумілим є визначення поняття “грошова заборгованість”, у зв'язку з чим на практиці виникають проблеми у правозастосуванні. Так, наприклад, Касаційний господарський

⁷ Т Суярко, ‘Спрошені провадження господарського судочинства як механізм забезпечення доступності правосуддя у господарських справах’ в 25 років господарській юрисдикції в Україні: досвід та перспективи: Всеукраїнська науково-практична конференція (Право 2016) 155–6.

⁸ Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-ХІІ <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>> (дата звернення: 13.06.2020).

Ірина Бутирська

суд у складі Верховного Суду, скасовуючи судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій, у своїй постанові від 24 липня 2018 р. у справі № 903/125/18 зазначив:

<...> інфляційні нарахування на суму боргу та проценти річних не є санкціями, а виступають способом захисту майнового права та інтересу, який полягає у відшкодуванні матеріальних втрат кредитора від знецінення грошових коштів внаслідок інфляційних процесів та отриманні компенсації (плати) від боржника за користування утримуваними ним грошовими коштами, належними до сплати кредитором. Інфляційні нарахування на суму боргу та проценти річних входять до складу грошового зобов'язання <...>

Суд першої інстанції, з доводами якого погодився суд апеляційної інстанції, відмовляючи Товариству з обмеженою відповідальністю “Торговий дім “Аванта” у видачі судового наказу про стягнення з Приватного підприємства “Фірма “Орнамент” 514,10 грн – 3% річних, 2 341,00 грн індексу інфляцій, 31 274,20 грн – пені, зазначили про можливість стягнення в порядку наказного провадження виключно неоспорюваної заборгованості.

Однак положення частини другої статті 12, частини першої статті 148 Господарського процесуального кодексу України не містять такої категорії як “неоспорювана заборгованість”⁹.

За результатами нового розгляду справи Господарський суд Волинської області видав судовий наказ про стягнення з боржника і 3 % річних, і інфляційних витрат, і пені¹⁰. Справа № 903/125/18 змінила вектор у правозастосуванні, оскільки тепер більшість господарських судів, керуючись вказаною постановою Верховного Суду, стягують у наказному провадженні не лише суму основного боргу, а й 3 % річних, інфляційні витрати і пеню. Водночас у частині стягнення пені не всі господарські суди дотримуються такої позиції. Так, наприклад, Західний апеляційний господарський суд у своїй постанові від 23 вересня 2019 р. у справі № 921/431/19 вказав:

<...> пеня не є заборгованістю за договором, а є штрафною санкцією. Вимоги про сплату пені у зв'язку з порушенням грошових зобов'язань, хоча й мають грошовий характер, але за своєю природою не є основним зобов'язанням, а є заходом відповідальності за порушення зобов'язань, яка спрямована на компенсацію негативних для кредитора наслідків по-

www.pravoua.com.ua

⁹ Постанова Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 24 липня 2018 р. у справі № 903/125/18 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/75532005>> (дата звернення: 15.06.2020).

¹⁰ Судовий наказ Господарського суду Волинської області від 28 серпня 2018 р. у справі № 903/125/18 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/75997397>> (дата звернення: 15.06.2020).

рушення зобов'язання боржником. Отже, вимоги в частині стягнення пені не підлягають розгляду в порядку наказного провадження¹¹.

На нашу думку, пеня не входить до складу грошової заборгованості за договором. І ось чому. Відповідно до ч. 1 ст. 230 Господарського кодексу України:

Штрафними санкціями у цьому Кодексі визнаються господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання¹².

Отже, сама правова природа неустойки, штрафу, пені свідчить про те, що вони є штрафними санкціями. Крім того, зміст наказного провадження, як зазначено вище, полягає у тому, що грошова заборгованість є безспірною або про заперечення боржника заявнику невідомо. У цьому контексті необхідно зазначити, що важко знайти боржника, який би не оспорував нарахування пені або штрафу. Також доречно вказати, що не вся пеня нараховується згідно з умовами договору (наприклад, ч. 2 ст. 785 Цивільного кодексу України¹³), що вкотре доводить неможливість включення пені до складу грошової заборгованості за договором.

Відповідно до ч. 3 ст. 147 ГПК України заявником та боржником у наказному провадженні можуть бути юридичні особи та фізичні особи – підприємці¹⁴. Наведене положення звужує коло суб'єктів, які мають право звернення до господарського суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав і законних інтересів у справах, віднесених законом до юрисдикції господарського суду, у частині фізичних осіб, які не є підприємцями.

З урахуванням наведеного можна виокремити такі умови видачі судового наказу:

- із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги;
- заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності;
- заборгованість повинна мати грошовий характер за договором;

¹¹ Постанова Західного апеляційного господарського суду від 23 вересня 2019 р. у справі № 921/431/19 <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/84451023>> (дата звернення: 15.06.2020).

¹² Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>> (дата звернення: 13.06.2020).

¹³ Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. 435-IV <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>> (дата звернення: 13.06.2020).

¹⁴ Господарський процесуальний кодекс України (н 8).

Ірина Бутирська

- сума вимоги не перевищує 100 розмірів ПМПО;
- презюмування безспірності грошової заборгованості;
- заявником і боржником у наказному провадженні можуть бути виключно юридичні особи та фізичні особи – підприємці;
- штрафні санкції не можуть бути предметом судового наказу.

Системний аналіз ГПК України дає змогу говорити про альтернативність застосування наказного провадження: заявник самостійно обирає процесуальний спосіб вирішення своєї правової проблеми – або шляхом подання позовної заяви, або шляхом звернення до господарського суду з заявою про видачу судового наказу. Однак якщо заявник обрав спочатку наказну форму захисту своїх порушених прав, і з яких-небудь причин отримав у суді відмову, то це не є перешкодою для повторного звернення до господарського суду з тими самими вимогами, але вже у межах спрощеного позовного провадження, яке у подальшому, теоретично, може трансформуватися ще й у загальне позовне провадження. Вважаємо, що наявність такої альтернативи у заявника затягує процес і перевантажує суддів, оскільки завдяки цьому одна і та сама справа може двічі розглядатися судом – спочатку за правилами наказного, а потім – за правилами спрощеного позовного провадження.

Із приводу такої альтернативності Н. Іванюта зазначає:

<...> така норма вносить певну сумбурність у практичне виокремлення наказного та позовного проваджень. Адже такій альтернативності передує допущення існування спору про право та/або спору про інтерес. Тоді незрозумілими є критерії відокремлення наказного від позовного провадження, оскільки перше з них здатне не тільки сприяти процесуальній економії, але й зменшувати ймовірність спорів у масштабі позовної форми¹⁵.

Ми цілком погоджуємося з Н. Іванютою і вважаємо за необхідне посилити у законодавстві імперативні засади розмежування наказного, спрощеного позовного і загального позовного провадження. Так, у частині розмежування загального і спрощеного позовного провадження пропонуємо у ГПК України передбачити, що виключно у порядку спрощеного позовного провадження розглядаються справи, в яких предметом позову є стягнення грошової заборгованості за договором, укладеним у письмовій (зокрема й електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує 100 розмірів ПМПО. При цьому необхідно позбавити суд першої інстанції права визначати порядок розгляду справ цієї категорії. Чинна редакція ГПК України такої імперативної норми не містить, а лише

¹⁵ Н. Іванюта, 'Особливості господарсько-процесуальної форми у судочинстві' (2018) 4 Правові новели 304.

побічно зазначає про це у ч. 7 ст. 250, де вказано, що ‘частини друга – шоста цієї статті не застосовуються, якщо відповідно до цього Кодексу справа підлягає розгляду тільки в порядку спрощеного провадження’¹⁶. Однак на практиці суди часто розглядають справи із сумою вимоги до 100 розмірів ПМПО у порядку загального позовного провадження, що зумовлено більшим процесуальним строком розгляду справ.

О. Фонова, аналізуючи у 2017 р. тоді ще проєкт нової редакції ГПК України, вказувала на колізію у строках розгляду заяви про видачу судового наказу:

<...> в одному випадку визначено, що ухвала про відмову у видачі судового наказу постановляється не пізніше десяти днів, а в другому – що заява про видачу судового наказу розглядається протягом п’яти днів із дня її надходження і результатом розгляду може бути або ухвала про видачу судового наказу, або ухвала про відмову у його видачі у той самий п’ятиденний строк¹⁷.

На жаль, ця колізія досі не усунута законодавцем, і у чинних нині статтях 151 і 153 ГПК України і надалі передбачені різні строки для постановлення ухвали про видачу судового наказу.

Висновки. Наказне провадження є одним із проявів спрощення господарської процесуальної форми. Безспірність грошової вимоги у наказному провадженні презюмується, але не є обов’язковою умовою видачі судового наказу, оскільки господарський суд, вирішуючи питання про видачу судового наказу, має у своєму розпорядженні лише докази, надані заявником. Умовами видачі судового наказу є: 1) із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги; 2) заява про видачу судового наказу подається до суду першої інстанції за загальними правилами підсудності; 3) заборгованість повинна мати грошовий характер за договором; 4) сума вимоги не перевищує 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 5) презюмування безспірності грошової заборгованості; 6) заявником і боржником у наказному провадженні можуть бути виключно юридичні особи та фізичні особи – підприємці; 7) штрафні санкції не можуть бути предметом судового наказу.

Сьогодні доводиться констатувати альтернативність застосування наказного і спрощеного позовного провадження, яке може пізніше трансформуватися ще й у загальне позовне провадження. Наявність такої альтернативи у заявника затягує процес і перевантажує суддів, оскільки

¹⁶ Господарський процесуальний кодекс України (н 8).

¹⁷ Олена Фонова, ‘Спрощені провадження у господарському процесі’ (2017) 9 Право України 173.

ки завдяки цьому одна і та сама справа може двічі розглядатися судом – спочатку за правилами наказного, а потім – за правилами спрощеного позовного провадження. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне посилювати у законодавстві імперативні засади розмежування наказного, спрощеного позовного і загального позовного провадження.

REFERENCES

Bibliography

Journal articles

1. Dzhepa Yu, 'Poniattia ta osoblyvosti nakaznoho provadzhennia za Hospodarskym protsesualnym kodeksom Ukrainy' ['Concepts and Features of Criminal Proceedings Under the Economic Procedure Code of Ukraine'] [2018] 3 (1) Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava 68 (in Ukrainian).
2. Fonova O, 'Sproshcheni provadzhennia u hospodarskomu protsesi' ['Simplified Proceedings in the Economic Process'] (2017) 9 Pravo Ukrainy 173 (in Ukrainian).
3. Ivaniuta N, 'Osoblyvosti hospodarsko-protseualnoi formy u sudochynstvi' ['Features of the Economic Procedure in the Judiciary'] (2018) 4 Pravovi novely 304 (in Ukrainian).
4. Shcherbyna V ta Rieznikova V, 'Suchasni tendentsii rozvytku hospodarskoho protsesu Ukrainy' ['Current Tendencies of Development of Economic Process of Ukraine'] (2017) 9 Pravo Ukrainy 20 (in Ukrainian).
5. Talykin Ye, 'Vyznachennia poniattia hospodarskoi protseualnoi formy' ['Definition of Economic Procedural Form'] (2011) 4 Forum prava 727 (in Ukrainian).
6. Ustymenko V, 'Udoskonalennia hospodarskoho protsesu: ekonomiko-pravovi aspekty' ['Improvement of the Economic Process: Economic and Legal Aspects'] (2017) 9 Pravo Ukrainy 29 (in Ukrainian).

Conference papers

7. Nikolenko L, 'Udoskonalennia protseualnoho zakonodavstva v umovakh provedennia sudovoi reformy' ['Improving Procedural Legislation in the Context of Judicial Reform'] v *Suchasni vyklyky ta aktualni problemy sudovoi reformy v Ukraini: III mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia [Current Challenges and Current Problems of Judicial Reform in Ukraine: III International Scientific and Practical Conference]* (Tekhnodruk 2019) 148 (in Ukrainian).
8. Suiarko T, 'Sproshcheni provadzhennia hospodarskoho sudochynstva yak mekhanizm zabezpechennia dostupnosti pravosuddia u hospodarskykh spravakh' ['Simplified Commercial Litigation as a Mechanism for Ensuring Access to Justice in Business'] v *25 rokiv hospodarskii yurysdyktsii v Ukraini: dosvid ta perspektyvy: Vseukr. nauk.-prakt. konf. [25 years of Economic Jurisdiction in Ukraine: Experience and Prospects: All-Ukrainian Scientific-Practical Conference]* (Pravo 2016) 155–6 (in Ukrainian).

Websites

9. Morshhagina N, 'Projekt HPK Ukrainy trebuє detal'nogo obsuzhdenija' ['The Draft EPC of Ukraine Requires Detailed Discussion'] <<https://pravo.ua/predsdatel-associacii-sudej-hozsu/>> (accessed: 15.03.2020) (in Russian).

Iryna Butyrka

WRIT PROCEEDINGS IN ECONOMIC COURT PROCEDURE

ABSTRACT. Each legal action has certain specifics, and thus it would be inefficient and irrational to resolve all cases using the same procedure. This engenders the need for differentiation of the procedural form. In economic court procedure, one of the ways through which this differentiation is manifested is writ proceedings. By introducing mandatory proceedings into economic court procedure, the legislator aimed at making economic dispute resolution more convenient and accessible. However, more than two years of practical application of writ proceedings by economic courts revealed a range of challenging issues which prevent this institution from efficiently optimizing the time and money spent by business entities to protect their rights and interests.

The article aims at achieving a theoretical understanding of writ proceedings in economic court procedure, and also at making a systematic analysis of the practical application of the procedural rules governing writ proceedings in economic court procedure, and at developing proposals for improvement of domestic legislation in this respect.

It is noted that writ proceedings are one of the manifestations of simplification of the economic procedure form. The author examines the criteria which may be taken as a guideline when simplifying the proceedings, namely: the property criterion and indisputability of claims. It is concluded that indisputability of a monetary claim in mandatory proceedings is presumed, but it is not a mandatory condition to obtain a writ, since the economic court decides on whether to issue the writ based only on the evidence provided by the applicant.

The author establishes the conditions for writ issuance and reckons among them the following: 1) application for writ issuance may be filed by the person who has the right of claim; 2) application for writ issuance is submitted to the trial court according to the general rules of court jurisdiction; 3) the debt should be monetary in nature under contract; 4) the claim amount does not exceed one hundred subsistence minimums for able-bodied persons; 5) presumption of monetary debt indisputability; 6) applicant and debtor in mandatory proceedings may be only legal entities and individual entrepreneurs; 7) penalties may not be the subject matter of a writ.

Today we should note the optionality of using writ proceedings and simplified claim proceedings which may later be transformed into general claim proceedings. Availability of such an alternative to the applicant entails a delay in the proceedings and an excessive load on the judges, since this means that one and the same case may be considered in court twice – firstly, according to the rules of writ proceedings, and after that according to the rules of simplified claim proceedings. In this regard, the author substantiates that in legislation the mandatory bases should be strengthened for differentiation of writ, simplified claim and general claim proceedings.

KEYWORDS: writ proceedings; writ; simplified proceedings; economic court procedure; economic process.